

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: *oponent*

Autorka práce: Terézia Soukup Tůmová

Název práce: : Individuální potravinová soběstačnost v České republice: případová štúdia permakulturne orientovaných rodin a jednotlivců.

Vedoucí práce: Milan Tuček

Oponent: Josef Kandert

Navržené hodnocení: Nedostatečně

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Podle mého názoru nejasnost cíle je patrná již ze samotného názvu práce: na jedné straně autorka zmiňuje potravinovou soběstačnost a na druhé straně hovoří o permakulturním, vlastně filosofickém, přístupu k přírodnímu prostředí. Nejasné jsou pak i závěry. Práce je ale dobře strukturována.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty? Ano, využívá relevantní sociologickou literaturu domácí i zahraniční. Je škoda, že se nepokusila hledat i v příbuzných oborech, míním etnologii a sociální antropologii, našla by zde dosti zajímavých podnětů. Bylo by možné srovnávat permakulturní hnutí v Česku např. s činností soukromých zemědělců z doby před kolektivizací u nás?

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Autorka si vybrala velmi složité téma a k jeho naplnění by potřebovala kvalitnější data, než jaké získala při svém výzkumu. Aby mohla napsat dobrou studii buď o soběstačnosti anebo o specifickém (permakulturním) přístupu k přírodě, musela by se věnovat dlouhodobějšímu výzkumu, než byl ten, jaký provedla. Z textu vyplývá, že dobře zná teorii i metodologii výzkumné práce, podcenila ale nutnost získání velice kvalitních dat, která nemohla získat při relativně krátkých rozhovorech. Jako příklad uvedu tvrzení ze strany 37: „...Ani jeden z našich respondentů nevedel s istotou určit, která z těchto aktivit je hlavním zdrojem jeho příjmov...“. Z některých zmínek v dalším textu vyplývá, že svou permakulturní činnost dotovali právě z jiných zdrojů (projekty aj.). Domnívám se, že spíše nechtěli s kolegyní Soukup Tůmovou o své finanční situaci příliš mluvit a proto odpovídali neurčitě. Víím z vlastních výzkumů, že téma příjmů a výdajů patří k nejhochoulostivějším a relevantní data se výzkumník/výzkumnice dozví až po době a po získání skutečné důvěry.

Chybí charakteristika informátorů: jejich věk, všechna jejich zaměstnání, rodinný stav, rodičovství či nerodičovství, vzdělání, doba farmaření, způsob získání zemědělské půdy atp.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Autorka je okouzlena tématem soběstačnosti a permakultury a v rámci tohoto okouzlení má vedené

i argumenty. Vůbec se ale přitom nezamýšlí na vlastní náplní obou hlavních (zkoumaných) jevů. Uvedu příklad ze strany 7: autorka cituje Přikryla a uvádí, že na 100 m² lze vypěstovat až 330 kg potravin ročně. Nezamyslela se ale, jaké potraviny je možné na zmiňovaném jednom aru vypěstovat a jaká rozloha půdy je dostatečná pro dosažení potravinové soběstačnosti. V tomto ohledu by jí jistě pomohla v orientaci např. etnologická literatura.

Z vlastních výzkumů na středním Slovensku vím, že po roce 1990 si někteří bývalí družstevníci vzali zpátky jen několik arů půdy, na pěstování brambor a zelí, aby ušetřili na nákupech potravin. Rozhodně neuvažovali o potravinové soběstačnosti; je otázka, zda by i oněch zmiňovaných deset hektarů dneska stačilo k dosažení potravinové soběstačnosti. Jak by to bylo třeba se získáváním soli, cukru, oleje aj.?

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých? Ano, v textu se řádně cituje.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Nejsem rodilý mluvčí, ale jazyk mi připadá dobrý, v textu jsou jen výjimečně překlepy a drobné chyby. Jednotlivé tituly v bibliografii nejsou psané přesně podle knihovnických norem.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké). Oceňuji vymezení zón činnosti.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Kolegyně Soukup Tůmová by měla vysvětlit, nakolik se její informátoři snaží o potravinovou soběstačnost, případně o částečnou potravinovou soběstačnost, případně jen o nějaké samozásobitelství anebo jen o naplňování svých filosofických přístupů k přírodě a k teorii udržitelného rozvoje. Potravinová soběstačnost je totiž závislá i na rejstříku získávaných potravin.

Celkové hodnocení práce:

- 1) Autorka si nerozmyslela, zdali bude zkoumat množinu lidí snažících se o naplnění permakulturní teorie, či zda bude zkoumat množinu lidí snažících se o nějakou míru potravinové soběstačnosti;
- 2) Autorka podcenila složitost takového výzkumu, a to zejména ve vztahu k příjmům a výdajům informátorů, jejichž porovnáním by mohla např. zjistit míru jejich úspěšnosti;
- 3) Autorka, s odvoláním na ochranu anonymity informátorů, nevyužila ani data, která nejspíše při výzkumu získala; osobní data informátorů lze zajisté použít při analýze, aniž by se narušila ona zmiňovaná anonymita.

Z výše uvedených důvodů práci nedoporučuji k obhajobě. Navrhuji, aby si autorka problém (téma) znovu důkladně promyslela a buď doplnila soubor dat, anebo upravila cíle i závěry do souladu s daty, které má k dispozici.

Musím ještě dodat, že samotné téma je velmi zajímavé a bylo by dobré ho pořádně prozkoumat.

Datum: 18. srpna 2015

Podpis: